

О. Л. Тоцька

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання практичних робіт
з дисципліни “Стратегічний аналіз”
для студентів економічних спеціальностей**

Волинський державний університет імені Лесі Українки
Економічний факультет
Кафедра фінансів підприємств і кредиту

О. Л. Тоцька

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання практичних робіт
з дисципліни “Стратегічний аналіз”
для студентів економічних спеціальностей**

Редакційно-видавничий відділ “Вежа”
Волинського державного університету
імені Лесі Українки
Луцьк – 2005

УДК 303.43:658.511

ББК 65.053-56

Т 63

*Рекомендовано вченою радою
Волинського державного університету ім. Лесі Українки
(протокол № 8 від 31.03.2005 року)*

Рецензенти:

Р. А. Слав'юк – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів підприємств і кредиту Волинського державного університету ім. Лесі Українки;

О. П. Завада – кандидат економічних наук, доцент кафедри інформаційних систем у менеджменті Львівського національного університету ім. Івана Франка

Тоцька О. Л.

Т 63 Методичні вказівки до викон. практ. робіт з дисципліни “Стратегічний аналіз” для студ. екон. спец.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005.– 28 с.

Описано методика розв’язання задач. Подано теми практичних робіт і рефератів, умови задач для самостійного розв’язування, літературу до курсу, а також перелік питань на іспит.

Для студентів-економістів.

УДК 303.43:658.511

ББК 65.053-56

© Тоцька О. Л., 2005

ЗМІСТ

Вступ	4
Теми практичних занять	5
Практична робота № 1	6
Практична робота № 2	8
Практична робота № 3	11
Практична робота № 4	13
Задачі для самостійного розв'язування	19
Таблиці	24
Теми рефератів	26
Рекомендована література	27
Перелік питань на іспит	28

ВСТУП

Метою дисципліни “Стратегічний аналіз” є засвоєння знань з методики і техніки аналітичних досліджень для виявлення резервів підвищення ефективності виробництва і обґрунтування стратегічних управлінських рішень.

Після закінчення курсу студенти повинні: **знати** сутність, напрями і роль стратегічного аналізу на підприємстві, методи аналізу виробничої програми, структури капіталу, фінансової програми та інвестицій; **вміти** аналізувати та оцінювати потенціал підприємства як чинника стратегії розвитку.

Базовим підручником для вивчення дисципліни є навчально-методичний посібник “Стратегічний аналіз” Головка Т. В. та Сагової С. В., з якого і взяті умови задач, наведені у цьому методичному виданні.

Для закріплення знань студентів наводяться умови задач для самостійного розв’язування.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Стратегічний аналіз, його місце в управлінні економікою підприємства.

- 1.1. Концептуальні засади стратегічного аналізу.
- 1.2. Зміст, завдання і сфера застосування стратегічного аналізу.
- 1.3. Економічна стратегія як сукупність господарських та аналітичних дій.
- 1.4. Методи стратегічного аналізу середовища підприємства.
- 1.5. Інформаційна база стратегічного аналізу.
- 1.6. Оцінка грошових потоків підприємства у стратегічному аналізі.

Задачі 1–2.

2. Аналіз досягнутих результатів діяльності підприємства.

- 2.1. Прогнозування в діяльності підприємства.
- 2.2. Стадії та методи прогнозування.
- 2.3. Маркетинг у системі оцінки стратегії виробничої діяльності.
- 2.4. Методи визначення оптимального обсягу виробництва.
- 2.5. Оптимізація витрат виробництва.

Задачі 3–5.

3. Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства.

- 3.1. Структура капіталу і ризик, їх взаємозв'язок та прогнозування.
- 3.2. Стратегічна політика структури капіталу.
- 3.3. Аналіз структури капіталу відповідно до стратегії його розвитку і показників, зумовлених нею.

Задача 6.

4. Стратегічний аналіз інвестицій.

- 4.1. Види інвестицій.
- 4.2. Визначення початкових витрат при здійсненні інвестиційної діяльності.
- 4.3. Критерії доцільності вибору інвестиційних проектів.
- 4.4. Оцінка ризику в стратегії прийняття інвестиційних рішень.
- 4.5. Врахування інфляції в оцінці майбутніх доходів від інвестиційних проектів.

Задачі 7–14.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1

Тема: Стратегічний аналіз, його місце в управлінні економікою підприємства.

Мета: навчитися обчислювати грошові потоки на підприємстві, використовуючи різні методи амортизації.

Задача 1

Підприємство сподівається одержати такий чистий дохід:

- 1-й рік – 120 тис. грн,
- 2-й рік – 180 тис. грн,
- 3-й рік – 240 тис. грн,
- 4-й рік – 300 тис. грн,
- 5-й рік – 360 тис. грн.

Активи, які коштують 600 тис. грн, будуть амортизовані протягом наступних 5 років. Вирахувати грошовий потік за кожен рік, використовуючи такі методи нарахування амортизації:

- 1) прямолінійний;
- 2) кумулятивний.

Розв'язання.

Визначення амортизаційних відрахувань (прямолінійним методом) і грошових потоків (тис. грн)

Рік	Чистий дохід	Амортизація	Грошовий потік
1	120	$600 \cdot 0,2 = 120$	$120 + 120 = 240$
2	180	$600 \cdot 0,2 = 120$	$180 + 120 = 300$
3	240	$600 \cdot 0,2 = 120$	$240 + 120 = 360$
4	300	$600 \cdot 0,2 = 120$	$300 + 120 = 420$
5	360	$600 \cdot 0,2 = 120$	$360 + 120 = 480$
Всього			1800

Норми амортизації: $1/5$ років = 0,2.

Визначення амортизаційних відрахувань (кумулятивним методом) і грошових потоків (тис. грн)

Рік	Чистий дохід	Амортизація	Грошовий потік
1	120	$600 \cdot 5/15 = 200$	$120 + 200 = 320$
2	180	$600 \cdot 4/15 = 160$	$180 + 160 = 340$
3	240	$600 \cdot 3/15 = 120$	$240 + 120 = 360$
4	300	$600 \cdot 2/15 = 80$	$300 + 80 = 380$
5	360	$600 \cdot 1/15 = 40$	$360 + 40 = 400$
Всього			1800

Сума років: $1+2+3+4+5=15$.

Норми прискореної амортизації: $5/15, 4/15, 3/15, 2/15, 1/15$.

Задача 2

Підприємство сподівається одержати такий чистий дохід:

- 1-й рік – 120 тис. грн,
- 2-й рік – 180 тис. грн,
- 3-й рік – 240 тис. грн,
- 4-й рік – 300 тис. грн,
- 5-й рік – 360 тис. грн.

Активи, які коштують 600 тис. грн, будуть амортизовані протягом наступних 5 років. Вирахувати грошовий потік за кожен рік, використовуючи такі методи нарахування амортизації:

- 1) прискороного компенсування витрат (норми відрахувань: 1-й рік – 15 %, 2-й рік – 22 %, 3, 4, 5 роки – 21 %), який застосовують у США;
- 2) прискороного зменшення залишкової вартості.

Розв'язання.

Визначення амортизаційних відрахувань
(методом прискороного компенсування витрат)
і грошових потоків (тис. грн)

Рік	Чистий дохід	Амортизація	Грошовий потік
1	120	$600 \cdot 0,15 = 90$	$120 + 90 = 210$
2	180	$600 \cdot 0,22 = 132$	$180 + 132 = 312$
3	240	$600 \cdot 0,21 = 126$	$240 + 126 = 366$
4	300	$600 \cdot 0,21 = 126$	$300 + 126 = 426$
5	360	$600 \cdot 0,21 = 126$	$360 + 126 = 486$
Всього			1800

Визначення амортизаційних відрахувань
(методом прискороного зменшення залишкової вартості)
і грошових потоків (тис. грн)

Рік	Чистий дохід	Балансова вартість (недоамортизована)	Амортизація	Грошовий потік
1	120	600	$600 \cdot 0,4 = 240$	$120 + 240 = 360$
2	180	$600 - 240 = 360$	$360 \cdot 0,4 = 144$	$180 + 144 = 324$
3	240	$360 - 144 = 216$	$216 \cdot 0,4 = 86,4$	$240 + 86,4 = 326,4$
4	300	$216 - 86,4 = 129,6$	$129,6 \cdot 0,4 = 51,84$	$300 + 51,84 = 351,84$
5	360	$129,6 - 51,84 = 77,76$	77,76	$360 + 77,76 = 437,76$
Всього				1800

Норми амортизації в два рази більші, ніж при прямолінійному методі:
 $0,2 \cdot 2 = 0,4$.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

Тема: Аналіз досягнутих результатів діяльності підприємства.

Мета: навчитися обчислювати середній та граничний продукти праці, розраховувати точки беззбитковості, критичні обсяги реалізації, прибутки та збитки.

Задача 3

Використовуючи прогнозні дані, наведені в таблиці, розрахувати середній і граничний продукт праці за кожним обсягом продукції А.

Виробництво продукції А, одиниць	Прогнозовані витрати праці, годин	Середній продукт праці	Граничний продукт праці
0	0		
90	150		
205	300		
265	450		
305	600		
325	750		
343	900		
360	1050		
370	1200		

Розв'язання.

Виробництво продукції А, одиниць	Прогнозовані витрати праці, годин	Середній продукт праці	Граничний продукт праці
0	0	–	–
90	150	$150/90=1,7$	$(150-0)/(90-0)=1,7$
205	300	$300/205=1,5$	$(300-150)/(205-90)=1,3$
265	450	$450/265=1,7$	$(450-300)/(265-205)=2,5$
305	600	$600/305=2$	$(600-450)/(305-265)=3,8$
325	750	$750/325=2,3$	$(750-600)/(325-305)=7,5$
343	900	$900/343=2,6$	$(900-750)/(343-325)=8,3$
360	1050	$1050/360=2,9$	$(1050-900)/(360-343)=8,8$
370	1200	$1200/370=3,2$	$(1200-1050)/(370-360)=15$

Задача 4

У приватному бізнесі використовується один автомобіль. Прогнозовані показники експлуатації автомобіля на наступний рік мають такий вигляд:

- корисний пробіг автомобіля згідно з оцінкою – 30000 км,
- сукупні витрати на оплату праці – 15000 грн,
- сукупні витрати від простою – 9000 грн,
- сукупні експлуатаційні витрати – 18000 грн,
- валовий дохід – 45000 грн.

Експлуатаційні витрати залежать від корисного пробігу.

Потрібно:

- 1) визначити точку беззбитковості (у кілометрах) для прогнозованого періоду;
- 2) розрахувати прибутки (збитки) за умов експлуатації автомобіля: 25000 км, 36000 км, 40000 км;
- 3) розрахувати точку беззбитковості (у кілометрах), якщо за прогнозом витрати на оплату праці будуть зменшені до 12000 грн.

Розв'язання.

- 1) експлуатаційні витрати на 1 км:

$$18000/30000=0,6 \text{ грн/км};$$

- 2) витрат всього:

$$15000+9000+18000=42000 \text{ грн};$$

- 3) точка беззбитковості для прогнозованого періоду:

$$30000+(45000-42000)/0,6=35000 \text{ км};$$

- 4) прибутки (збитки) за умов експлуатації автомобіля 25000 км:

$$45000-(15000+9000+25000*0,6)=6000 \text{ грн};$$

- 5) прибутки (збитки) за умов експлуатації автомобіля 36000 км:

$$45000-(15000+9000+36000*0,6)=-600 \text{ грн};$$

- 6) прибутки (збитки) за умов експлуатації автомобіля 40000 км:

$$45000-(15000+9000+40000*0,6)=-3000 \text{ грн};$$

- 7) точка беззбитковості, якщо за прогнозом витрати на оплату праці будуть зменшені до 12000 грн:

$$30000+(45000-12000-9000-18000)/0,6=40000 \text{ км}.$$

Задача 5

Підприємство роздрібної торгівлі наступного року передбачає реалізувати 50000 пар взуття. Середня ціна реалізації за пару взуття – 80 грн, закупівельна ціна за пару взуття – 50 грн.

Сукупні постійні витрати на рік становлять:

- оплата праці – 200000 грн,
- реклама – 40000 грн,
- інші витрати – 200000 грн.

Потрібно:

- 1) визначити критичний обсяг реалізації товару;
- 2) обчислити прибуток або збиток магазину, якщо буде реалізовано 45000 пар взуття;
- 3) визначити, скільки пар взуття потрібно реалізувати, щоб одержати 10000 грн прибутку, якщо за реалізацію кожної пари взуття буде введена додаткова плата в розмірі 5 грн. Яким при цьому має бути товарообіг?

Розв'язання.

- 1) витрат всього:

$$200000+40000+200000=440000 \text{ грн};$$

- 2) критичний обсяг реалізації товару:

$$440000/(80-50)=14667 \text{ пар};$$

- 3) прибуток або збиток магазину, якщо буде реалізовано 45000 пар взуття:

$$45000*(80-50)-440000=910000 \text{ грн};$$

- 4) кількість взуття, яку потрібно реалізувати, щоб одержати 10000 грн прибутку, якщо за реалізацію кожної пари взуття буде введена додаткова плата в розмірі 5 грн:

$$(440000+10000)/(80-50)=18000 \text{ пар}.$$

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Тема: Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства.

Мета: навчитися визначати доцільність впровадження проектів на основі розрахунку дохідності власного капіталу.

Задача 6

Підприємство розглядає можливість упровадити інвестиційні проекти А і Б, вартість яких становить 300 тис. грн і 200 тис. грн відповідно. Прогнозовані прибутки за проектом А – 60 тис. грн, за проектом Б – 50 тис. грн. Підприємство може фінансувати за рахунок власних коштів лише 350 тис. грн.

Проаналізувати і дати рекомендації, що доцільніше для підприємства: впровадити один з проектів або, скориставшись кредитом у сумі 150 тис. грн під 10 % річних, профінансувати обидва проекти.

Розв'язання.

№ рядка	Показники	Варіанти структур капіталу (тис. грн)		
		1	2	3
1	Сума капіталу	300	200	500
2	Власний капітал	300	200	350
3	Залучений капітал	–	–	150
4	Прибуток	60	50	110
5	Дохідність активів (4 рядок / 1 рядок)	0,2	0,25	0,22
6	Відсотки за кредит (0,1*3 рядок)	–	–	15
7	Прибуток-відсотки (4 рядок – 6 рядок)	60	50	95
8	Податок на прибуток (0,25*7 рядок)	15	12,5	23,75
9	Прибуток-податок (7 рядок – 8 рядок)	45	37,5	71,25
10	Дохідність власного капіталу (9 рядок / 2 рядок)	0,15	0,19	0,2
11	Ефект фінансового лівериджу	–	–	0,04

$$E = \frac{ЗК}{ВК} * (ДА - ПК) * (1 - РП),$$

де E – ефект фінансового лівериджу;

$ЗК$ – сума залученого капіталу;

$ВК$ – сума власного капіталу;

$ДА$ – рівень дохідності активів;

PK – рівень відсотків за кредит;

PP – рівень податку на прибуток.

Отже, $E = \frac{150}{350} * (0,22 - 0,1) * (1 - 0,25) = 0,43 * 0,12 * 0,75 = 0,04$.

Дохідність власного капіталу найбільша при третьому варіанті, тому рекомендується профінансувати обидва проекти.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Тема: Стратегічний аналіз інвестицій.

Мета:

- навчитися визначати доцільність впровадження інвестиційних проектів за допомогою обчислення таких показників, як період окупності, середня ставка доходу, чиста теперішня вартість, індекс рентабельності, внутрішня ставка доходу;
- оцінювати при інвестуванні ризики за допомогою методів еквівалента певності та аналізу чутливості реагування;
- враховувати ризик інфляції.

Задача 7

Початкові інвестиції становлять 30000 грн. Прийнятний для підприємства максимальний строк окупності становить 4 роки. Підприємству запропоновано два проекти, грошові потоки за якими передбачаються в таких розмірах:

проект А

- 1-й рік – 3000 грн,
- 2-й рік – 4000 грн,
- 3-й рік – 8000 грн,
- 4-й рік – 12000 грн,
- 5-й рік – 10000 грн,

проект Б

- 1-й рік – 4000 грн,
- 2-й рік – 8000 грн,
- 3-й рік – 12000 грн,
- 4-й рік – 10000 грн,
- 5-й рік – 11000 грн.

Визначити, чи прийнятні для підприємства ці проекти, обчисливши їхні *періоди окупності*.

Розв'язання.

Рік	Грошовий потік (грн)			
	проект А	залишок невідшкодованих інвестицій на кінець року	проект Б	залишок невідшкодованих інвестицій на кінець року
		30000		30000
1	3000	$30000-3000=27000$	4000	$30000-4000=26000$
2	4000	$27000-4000=23000$	8000	$26000-8000=18000$
3	8000	$23000-8000=15000$	12000	$18000-12000=6000$
4	12000	$15000-12000=3000$	10000	–
5	10000	–	11000	–

Період окупності для проекту А: $4+(3000/10000)=4,3$ роки.

Період окупності для проекту Б: $3+(6000/10000)=3,6$ роки.

Отже, для підприємства прийнятним є проект Б, оскільки його період окупності менший 4 років.

Задача 8

Початкові інвестиції становлять 50000 грн. На наступні 4 роки передбачаються такі чисті доходи підприємства:

1-й рік – 5000 грн,

2-й рік – 4500 грн,

3-й рік – 4000 грн,

4-й рік – 3000 грн.

Визначити *середню ставку доходу*.

Розв'язання.

1) середній чистий дохід:

$$(5000+4500+4000+3000)/4=4125 \text{ грн};$$

2) середні інвестиції (для спрощення розрахунків припускається, що амортизація початкових інвестицій проводиться рівномірно. Тому, щоб знайти середні інвестиції, суму початкових інвестицій ділять на 2):

$$50000/2=25000 \text{ грн};$$

3) середня ставка доходу:

$$4125/25000*100 \% =16,5 \%$$

Задача 9

Початкові інвестиції становлять 100000 грн, дисконтна ставка проекту – 11 %. На наступні 3 роки передбачаються такі грошові потоки за цим проектом:

1-й рік – 80000 грн,

2-й рік – 60000 грн,

3-й рік – 50000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи *метод чистої теперішньої вартості*.

Розв'язання.

Рік	Грошовий потік (грн)	Фактор дисконту	Теперішня вартість (грн)
1	80000	0,901	$80000*0,901=72080$
2	60000	0,812	$60000*0,812=48720$
3	50000	0,731	$50000*0,731=36550$
Разом теперішня вартість проекту			$72080+48720+36550=157350$
Чиста теперішня вартість проекту			$157350-100000=57350$

Фактор дисконту береться з таблиці теперішньої вартості однієї грошової одиниці в колонці під заданою відсотковою ставкою (див. табл. 1 на с. 24).

Оскільки значення чистої теперішньої вартості додатне ($57350 > 0$), то цей проект рекомендується інвестувати.

Задача 10

Початкові інвестиції становлять 148000 грн, дисконтна ставка проекту – 13 %. На наступні 4 роки передбачаються такі грошові потоки за цим проектом:

1-й рік – 70000 грн,

2-й рік – 65000 грн,

3-й рік – 53000 грн,

4-й рік – 47000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи метод індексу прибутковості.

Розв'язання.

Рік	Грошовий потік (грн)	Фактор дисконту	Теперішня вартість (грн)
1	70000	0,885	$70000 \cdot 0,885 = 61950$
2	65000	0,783	$65000 \cdot 0,783 = 50895$
3	53000	0,693	$53000 \cdot 0,693 = 36729$
4	47000	0,613	$47000 \cdot 0,613 = 28811$
Разом теперішня вартість проекту			$61950 + 50895 + 36729 + 28811 = 178385$
Індекс прибутковості			$178385 / 148000 = 1,2$

Оскільки значення індексу більше одиниці ($1,2 > 1$), то цей проект рекомендується інвестувати.

Задача 11

Початкові інвестиції становлять 145000 грн, гранична ставка доходу – 15 %. На наступні 5 років передбачаються грошові потоки в розмірі 40000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи метод внутрішньої ставки доходу.

Розв'язання.

1) фактор дисконту:

$$145000 / 40000 = 3,625;$$

2) внутрішня ставка доходу: (шукаємо число, наближене до 3,625, у таблиці відсоткового фактору теперішньої вартості однієї грошової одиниці анuitету (див. табл. 2 на с. 25) навпроти значення 5 періодів. Отримане число 3,605 знаходиться в колонці під ставкою 12 %)
 $12 \% < 15 \%$.

Оскільки значення внутрішньої ставки доходу менше граничної ставки доходу, то цей проект рекомендується відхилити.

Задача 12

Початкові інвестиції становлять 18000 грн, безпечна ставка дисконту (наприклад, дохідність державних облігацій уряду) – 11 %. На наступні 5 років передбачаються такі грошові потоки:

1-й рік – 8000 грн,
 2-й рік – 7000 грн,
 3-й рік – 5500 грн,
 4-й рік – 4000 грн,
 5-й рік – 3000 грн.

Фактори еквівалента певності становлять 91 %, 81 %, 73 %, 65 %, 53 %.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи метод еквівалента певності.

Розв'язання.

Рік	Грошовий потік (грн)	Фактор дисконту	Безпечний грошовий потік (грн)	Фактор дисконту при 11 %	Теперішня вартість (грн)
1	8000	0,91	$8000 * 0,91 = 7280$	0,901	$7280 * 0,901 = 6559,3$
2	7000	0,81	$7000 * 0,81 = 5670$	0,812	$5670 * 0,812 = 4604$
3	5500	0,73	$5500 * 0,73 = 4015$	0,731	$4015 * 0,731 = 2935$
4	4000	0,65	$4000 * 0,65 = 2600$	0,659	$2600 * 0,65 = 1713,4$
5	3000	0,53	$3000 * 0,53 = 1590$	0,593	$1590 * 0,593 = 942,9$
Разом теперішня вартість проекту					16754,6
Чиста теперішня вартість проекту					$16754,6 - 18000 = -1245,4$

Оскільки значення чистої теперішньої вартості від'ємне ($-1245,4 < 0$), то цей проект рекомендується відхилити.

Задача 13

Початкові інвестиції проекту А становлять 25000 грн, а проекту Б – 22000 грн. Грошові потоки за ними передбачаються в таких розмірах:

проект А	проект Б
1-й рік – 18000 грн,	1-й рік – 17200 грн,
2-й рік – 16000 грн,	2-й рік – 15000 грн.

Визначити, який з цих проектів ризикованіший, якщо дисконтна ставка зростає з 11 % до 14 %, застосовуючи *метод аналізу чутливості реагування*.

Розв'язання.

- 1) чиста теперішня вартість проекту А при дисконтній ставці 11 %:
 $(18000 * 0,901) + (16000 * 0,812) - 25000 = 4210$ грн;
- 2) чиста теперішня вартість проекту А при дисконтній ставці 14 %:
 $(18000 * 0,877) + (16000 * 0,769) - 25000 = 3090$ грн;
- 3) чиста теперішня вартість проекту Б при дисконтній ставці 11 %:
 $(17200 * 0,901) + (15000 * 0,812) - 22000 = 5677,2$ грн;
- 4) чиста теперішня вартість проекту Б при дисконтній ставці 14 %:
 $(17200 * 0,877) + (15000 * 0,769) - 22000 = 4619,4$ грн;
- 5) зміна чистої теперішньої вартості для проекту А:
 $-(4210 - 3090) / 4210 = -26,6$ %;
- 6) зміна чистої теперішньої вартості для проекту Б:
 $-(5677,2 - 4619,4) / 5677,2 = -18,6$ %.

Оскільки чиста теперішня вартість проекту А змінюється більше, ніж проекту Б, то проект А є більш ризикований.

Задача 14

Початкові інвестиції становлять 14000 грн, дисконтна ставка проекту – 9 %, річна інфляція – 7 %. На наступні 4 роки передбачаються такі грошові потоки за цим проектом:

- 1-й рік – 5000 грн,
- 2-й рік – 7000 грн,
- 3-й рік – 7800 грн,
- 4-й рік – 9000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту з урахуванням *інфляції*.

Розв'язання.

Реальна дисконтна ставка проекту: $9\% - 7\% = 2\%$.

Рік	Грошовий потік (грн)	Фактор дисконту при 2 %	Теперішня вартість (грн)
1	5000	0,980	$5000 * 0,980 = 4900$
2	7000	0,961	$7000 * 0,961 = 6727$
3	7800	0,942	$7800 * 0,942 = 7347,6$
4	9000	0,924	$9000 * 0,924 = 8316$
Разом теперішня вартість проекту			$4900 + 6727 + 7347,6 + 8316 = 27290,6$
Чиста теперішня вартість проекту			$27290,6 - 14000 = 13290,6$

Оскільки значення чистої теперішньої вартості додатне ($13290,6 > 0$), то цей проект рекомендується інвестувати.

ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ

Задача 1

Підприємство сподівається одержати такий чистий дохід:

- 1-й рік – 140 тис. грн,
- 2-й рік – 200 тис. грн,
- 3-й рік – 260 тис. грн,
- 4-й рік – 320 тис. грн,
- 5-й рік – 380 тис. грн.

Активи, які коштують 900 тис. грн, будуть амортизовані протягом наступних 5 років. Вирахувати грошовий потік за кожен рік, використовуючи такі методи нарахування амортизації:

- 1) прямолінійний;
- 2) кумулятивний.

Задача 2

Підприємство сподівається одержати такий чистий дохід:

- 1-й рік – 140 тис. грн,
- 2-й рік – 200 тис. грн,
- 3-й рік – 260 тис. грн,
- 4-й рік – 320 тис. грн,
- 5-й рік – 380 тис. грн.

Активи, які коштують 900 тис. грн, будуть амортизовані протягом наступних 5 років. Вирахувати грошовий потік за кожен рік, використовуючи такі методи нарахування амортизації:

- 1) прискореного компенсування витрат (норми відрахувань: 1-й рік – 15 %, 2-й рік – 22 %, 3, 4, 5 роки – 21 %), який застосовують у США;
- 2) прискореного зменшення залишкової вартості.

Задача 3

Використовуючи прогнози дані, наведені в таблиці, розрахувати середній і граничний продукт праці за кожним обсягом продукції А.

Виробництво продукції А, одиниць	Прогнозовані витрати праці, годин	Середній продукт праці	Граничний продукт праці
0	0		
95	160		
205	320		
280	480		
342	640		
390	800		
425	960		
440	1120		
450	1280		

Задача 4

У приватному бізнесі використовується один автомобіль. Прогнозовані показники експлуатації автомобіля на наступний рік мають такий вигляд:

- корисний пробіг автомобіля згідно з оцінкою – 35000 км,
- сукупні витрати на оплату праці – 22000 грн,
- сукупні витрати від простою – 8000 грн,
- сукупні експлуатаційні витрати – 25000 грн,
- валовий дохід – 55000 грн.

Експлуатаційні витрати залежать від корисного пробігу.

Потрібно:

- 1) визначити точку безбитковості (у кілометрах) для прогнозованого періоду;
- 2) розрахувати прибутки (збитки) за умов експлуатації автомобіля: 30000 км, 37000 км, 45000 км;
- 3) розрахувати точку безбитковості (у кілометрах), якщо за прогнозом витрати на оплату праці будуть зменшені до 17000 грн.

Задача 5

Підприємство роздрібною торгівлі наступного року передбачає реалізувати 65000 пар взуття. Середня ціна реалізації за пару взуття – 100 грн, закупівельна ціна за пару взуття – 70 грн.

Сукупні постійні витрати на рік становлять:

- оплата праці – 250000 грн,
- реклама – 55000 грн,
- інші витрати – 210000 грн.

Потрібно:

- 1) визначити критичний обсяг реалізації товару;
- 2) обчислити прибуток або збиток магазину, якщо буде реалізовано 50000 пар взуття;
- 3) визначити, скільки пар взуття потрібно реалізувати, щоб одержати 12000 грн. прибутку, якщо за реалізацію кожної пари взуття буде введена додаткова плата в розмірі 6 грн. Яким при цьому має бути товарообіг?

Задача 6

Підприємство розглядає можливість упровадити інвестиційні проекти А і Б, вартість яких становить 350 тис. грн і 180 тис. грн відповідно. Прогнозовані прибутки за проектом А – 75 тис. грн, за

проектом Б – 40 тис. грн. Підприємство може фінансувати за рахунок власних коштів лише 390 тис. грн.

Проаналізувати і дати рекомендації, що доцільніше для підприємства: впровадити один із проектів або, скориставшись кредитом у сумі 140 тис. грн під 12 % річних, профінансувати обидва проекти.

Задача 7

Початкові інвестиції становлять 27000 грн. Прийнятний для підприємства максимальний строк окупності становить 4 роки. Підприємству запропоновано два проекти, грошові потоки за якими передбачаються в таких розмірах:

проект А	проект Б
1-й рік – 3000 грн,	1-й рік – 2500 грн,
2-й рік – 7500 грн,	2-й рік – 3700 грн,
3-й рік – 10200 грн,	3-й рік – 7200 грн,
4-й рік – 8900 грн,	4-й рік – 11300 грн,
5-й рік – 8200 грн,	5-й рік – 8100 грн.

Визначити, чи прийнятні для підприємства ці проекти, обчисливши їхні *періоди окупності*.

Задача 8

Початкові інвестиції становлять 47000 грн. На наступні 4 роки плануються такі чисті доходи підприємства:

1-й рік – 4800 грн,
2-й рік – 4400 грн,
3-й рік – 4100 грн,
4-й рік – 3500 грн.

Визначити *середню ставку доходу*.

Задача 9

Початкові інвестиції становлять 85000 грн, дисконтна ставка проекту – 12 %. На наступні 3 роки передбачаються такі грошові потоки за цим проектом:

1-й рік – 75000 грн,
2-й рік – 52000 грн,
3-й рік – 40000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи *метод чистої теперішньої вартості*.

Задача 10

Початкові інвестиції становлять 125000 грн, дисконтна ставка проекту – 11 %. На наступні 4 роки передбачаються такі грошові потоки за цим проектом:

1-й рік – 60000 грн,

2-й рік – 54000 грн,

3-й рік – 45000 грн,

4-й рік – 39000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи *метод індексу прибутковості*.

Задача 11

Початкові інвестиції становлять 130000 грн, гранична ставка доходу – 14 %. На наступні 5 років передбачаються грошові потоки в розмірі 37000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи *метод внутрішньої ставки доходу*.

Задача 12

Початкові інвестиції становлять 10000 грн, безпечна ставка дисконту – 10 %. На наступні 5 років передбачаються такі грошові потоки:

1-й рік – 1900 грн,

2-й рік – 2600 грн,

3-й рік – 3400 грн,

4-й рік – 3100 грн,

5-й рік – 2800 грн.

Фактори еквівалента певності становлять 93 %, 87 %, 82 %, 78 %, 60 %.

Визначити доцільність впровадження проекту, застосовуючи *метод еквівалента певності*.

Задача 13

Початкові інвестиції двох проектів становлять 9000 грн. Грошові потоки за ними передбачаються в таких розмірах:

проект А

1-й рік – 3200 грн,

2-й рік – 4800 грн,

3-й рік – 5900 грн,

проект Б

1-й рік – 3800 грн,

2-й рік – 6300 грн,

3-й рік – 9400 грн.

Визначити, який з цих проектів ризикованіший, якщо дисконтна ставка зросте з 7 % до 11 %. Застосувати *метод чутливості реагування*.

Задача 14

Початкові інвестиції становлять 30000 грн, дисконтна ставка проекту – 12 %, річна інфляція – 8 %. На наступні 4 роки передбачаються такі грошові потоки за цим проектом:

1-й рік – 4700 грн,

2-й рік – 5200 грн,

3-й рік – 7500 грн,

4-й рік – 10000 грн.

Визначити доцільність впровадження проекту з урахуванням *інфляції*.

Таблиця 1

Теперішня вартість однієї грошової одиниці

Період	Відсоткова ставка								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	0,990	0,980	0,971	0,962	0,952	0,943	0,935	0,925	0,919
2	0,980	0,961	0,943	0,925	0,907	0,890	0,873	0,857	0,842
3	0,971	0,942	0,915	0,889	0,864	0,840	0,816	0,794	0,772
4	0,961	0,924	0,888	0,855	0,823	0,792	0,763	0,735	0,708
5	0,951	0,906	0,863	0,822	0,784	0,747	0,713	0,681	0,650
6	0,942	0,888	0,837	0,790	0,746	0,705	0,666	0,630	0,596
7	0,933	0,871	0,813	0,760	0,711	0,665	0,623	0,583	0,547
8	0,923	0,853	0,789	0,731	0,677	0,627	0,582	0,540	0,502
9	0,914	0,837	0,766	0,703	0,645	0,592	0,544	0,500	0,460
10	0,905	0,820	0,744	0,676	0,614	0,558	0,508	0,463	0,422
11	0,896	0,804	0,722	0,650	0,585	0,527	0,475	0,429	0,388
12	0,887	0,789	0,701	0,625	0,557	0,497	0,444	0,397	0,356
13	0,879	0,773	0,681	0,601	0,530	0,469	0,415	0,368	0,326
14	0,870	0,758	0,661	0,577	0,505	0,442	0,388	0,340	0,299
15	0,861	0,743	0,642	0,555	0,481	0,417	0,362	0,315	0,275

Період	Відсоткова ставка								
	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	0,909	0,901	0,893	0,885	0,877	0,870	0,862	0,855	
2	0,826	0,812	0,797	0,783	0,769	0,756	0,743	0,731	
3	0,751	0,731	0,712	0,693	0,675	0,658	0,641	0,624	
4	0,683	0,659	0,636	0,613	0,592	0,572	0,552	0,534	
5	0,621	0,593	0,567	0,543	0,519	0,497	0,476	0,456	
6	0,564	0,535	0,507	0,480	0,456	0,432	0,410	0,390	
7	0,513	0,482	0,452	0,425	0,400	0,376	0,354	0,333	
8	0,467	0,434	0,404	0,376	0,351	0,327	0,305	0,285	
9	0,424	0,391	0,361	0,333	0,308	0,284	0,263	0,243	
10	0,386	0,352	0,322	0,295	0,270	0,247	0,227	0,208	
11	0,350	0,317	0,287	0,261	0,237	0,215	0,195	0,178	
12	0,319	0,286	0,257	0,231	0,208	0,187	0,168	0,152	
13	0,290	0,258	0,229	0,204	0,182	0,163	0,145	0,130	
14	0,263	0,232	0,205	0,181	0,160	0,141	0,125	0,111	
15	0,239	0,209	0,183	0,160	0,140	0,123	0,108	0,095	

Таблиця 2

**Відсотковий фактор теперішньої вартості однієї грошової
одиниці ануйтету**

Період	Відсоткова ставка								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	0,990	0,980	0,971	0,962	0,952	0,943	0,935	0,926	0,917
2	1,970	1,942	1,913	1,886	1,859	1,833	1,808	1,783	1,759
3	2,941	2,884	2,829	2,775	2,723	2,673	2,624	2,577	2,531
4	3,902	3,808	3,717	3,630	3,546	3,465	3,387	3,312	3,240
5	4,853	4,713	4,580	4,452	4,329	4,212	4,100	3,993	3,890
6	5,795	5,601	5,417	5,242	5,076	4,917	4,767	4,623	4,486
7	6,728	6,472	6,230	6,002	5,786	5,582	5,389	5,206	5,033
8	7,652	7,326	7,020	6,773	6,463	6,210	5,971	5,747	5,535
9	8,566	8,162	7,786	7,435	7,108	6,802	6,515	6,247	5,995
10	9,471	8,983	8,530	8,111	7,772	7,360	7,024	6,710	6,418
11	10,37	9,787	9,253	8,760	8,306	7,887	7,499	7,139	6,805
12	11,25	10,57	9,954	9,385	8,863	8,384	7,947	7,536	7,161
13	12,13	11,35	10,63	9,986	9,394	8,853	8,358	7,904	7,487
14	13,00	12,11	11,29	10,56	9,899	9,295	8,746	8,244	7,786
15	13,86	12,85	11,94	11,12	10,38	9,712	9,108	8,560	8,061

Період	Відсоткова ставка								
	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	0,909	0,901	0,893	0,885	0,877	0,870	0,862	0,855	
2	1,736	1,713	1,690	1,668	1,647	1,626	1,605	1,585	
3	2,487	2,444	2,402	2,361	2,322	2,283	2,246	2,210	
4	3,170	3,102	3,037	2,974	2,914	2,855	2,798	2,743	
5	3,791	3,696	3,605	3,517	3,433	3,352	3,274	3,199	
6	4,355	4,231	4,111	3,998	3,889	3,784	3,685	3,589	
7	4,868	4,712	4,564	4,423	4,288	4,160	4,039	3,922	
8	5,335	5,146	4,968	4,799	4,639	4,387	4,344	4,207	
9	5,759	5,537	5,328	5,132	4,946	4,772	4,607	4,451	
10	6,145	5,889	5,650	5,426	5,216	5,019	4,833	4,659	
11	6,495	6,207	5,938	5,687	5,453	5,234	5,029	4,836	
12	6,914	6,492	6,194	5,918	5,660	5,421	5,197	4,988	
13	7,103	6,750	6,424	6,122	5,842	5,583	5,342	5,118	
14	7,367	6,982	6,628	6,303	6,002	5,724	5,468	5,229	
15	7,606	7,191	6,811	6,462	6,142	5,847	5,575	5,324	

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Класифікація та економічне оцінювання виробничих одиниць.
2. Аналіз розподілу виробничих ресурсів у галузі виробництва.
3. Розроблення та економічне обґрунтування стратегії виробничої програми.
4. Розроблення та економічне обґрунтування стратегії фінансової програми.
5. Стратегічний аналіз, його місце в управлінні економікою підприємства.
6. Аналіз досягнутих результатів діяльності підприємства.
7. Нормативи для стратегічного аналізу.
8. Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства.
9. Стратегічний аналіз фінансових показників діяльності підприємства.
10. Стратегічний аналіз інвестицій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Головка Т. В., Сагова С. В. Стратегічний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За ред. д-ра екон. наук М. В. Кужельного.– К.: КНЕУ, 2002.– 198 с.
2. Нікбахт Е., Гропеллі А. Фінанси / Пер. з англ. В. Ф. Овсієнка та В. Я. Мусієнка.– К.: Основи, 1993.– 383 с.
3. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник.– К.: Скарби, 2002.– 336 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ З ДИСЦИПЛІНИ “СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ”

1. Концептуальні засади стратегічного аналізу.
2. Зміст, завдання і сфера застосування стратегічного аналізу.
3. Економічна стратегія як сукупність господарських та аналітичних дій.
4. Методи стратегічного аналізу середовища підприємства.
5. Інформаційна база стратегічного аналізу.
6. Оцінка грошових потоків підприємства у стратегічному аналізі.
7. Прогнозування в діяльності підприємства.
8. Стадії та методи прогнозування.
9. Маркетинг у системі оцінки стратегії виробничої діяльності.
10. Методи визначення оптимального обсягу виробництва.
11. Оптимізація витрат виробництва.
12. Класифікація норм і нормативів.
13. Система економічних норм і нормативів.
14. Структура капіталу і ризик, їх взаємозв'язок та прогнозування.
15. Стратегічна політика структури капіталу.
16. Аналіз структури капіталу відповідно до стратегії його розвитку і показників, зумовлених нею.
17. Стратегічний аналіз показників фінансової звітності.
18. Моделювання прогнозу фінансових показників.
19. Прогнозування операцій зі створення стартового капіталу.
20. Прогнозування операцій з відновлення основних засобів.
21. Прогнозування орендних операцій.
22. Прогнозування операцій руху запасів.
23. Прогнозування операцій, пов'язаних із затратами праці.
24. Узагальнююча балансова модель фінансової звітності.
25. Види інвестицій.
26. Визначення початкових витрат при здійсненні інвестиційної діяльності.
27. Критерії доцільності вибору інвестиційних проектів.
28. Оцінка ризику в стратегії прийняття інвестиційних рішень.
29. Врахування інфляції в оцінці майбутніх доходів від інвестиційних проектів.

Навчально-методичне видання

Тоцька Олеся Леонтіївна

**Методичні вказівки
до виконання практичних робіт
з дисципліни “Стратегічний аналіз”
для студентів економічних спеціальностей**

Редактор *Н. Я. Ярмольчук*

Коректор *З. С. Мацюк*

Верстка *І. М. Дмитрук*

Підп. до друку 11.07.2005. Формат 60×84 1/16. Папір офс. Гарн. Таймс. Друк цифровий. Обсяг 1,63 ум. друк. арк., 1 обл.-вид. арк. Наклад 100 пр. Зам. 1331. Редакційно-видавничий відділ “Вежа” Волинського державного університету ім. Лесі Українки (43025 м. Луцьк, просп. Волі, 13). Друк – РВВ “Вежа” Волинського державного університету ім. Лесі Українки (м. Луцьк, просп. Волі, 13). Свідоцтво Держкомінформу ДК № 590 від 07.09.2001.